

Rettevejledning til
Eksamen på Økonomistudiet sommer 2020

Erhvervsret

26. juni 2020 kl. 9 - 12

Besvarelsen uploades på Digital Eksamen som én pdf.fil (inkl. bilag) navngivet udelukkende med eksamensnummeret, f.eks. 12.pdf eller 127.pdf

Dette eksamenssæt består af 4 sider incl denne forside.

Denne eksamen er ændret fra at foregå på Peter Bangsvej til at foregå hjemme med hjælpemidler. Vi gør opmærksom på, at enhver kommunikation på tale eller på skrift med andre incl. medstuderende om opgaven under eksamen vil blive betragtet som eksamenssnyd og blive indberettet. Ligeledes er det eksamenssnyd at stille sin besvarelse til rådighed for andre under eksamen.

Pas på at du ikke begår eksamenssnyd!

Det er fx eksamenssnyd, hvis du ...

- Kopierer andres tekster uden at sætte citationstegn eller kildehenvise, så det ser ud som om det er din egen tekst
- Bruger andres idéer eller tanker uden at kildehenvise, så det ser ud om det er din egen idé eller dine tanker
- Genbruger dele af en opgave, som du tidligere har indleveret og fået en bestå karakter for uden at sætte citationstegn eller kildehenvise (selvplagiering)
- Modtager hjælp fra andre i strid med de regler, som er fastsat i rammestudieordningens afs. 4.12 om samarbejde/sparring

Du kan læse mere om reglerne for eksamenssnyd på Din Uddannelsesside og i Rammestudieordningens afs. 4.12.

Eksamenssnyd sanktioneres altid med en advarsel og bortvisning fra prøven. I de fleste tilfælde bliver den studerende også bortvist fra universitetet i et semester.

Per og Pia driver en virksomhed sammen. Per er designer og Pia er produktionsingeniør. Per har designet nogle sikkerhedsbriller til brug ved nytår – brillerne er specielle ved at de ikke bare er af klart plastic, men har indlagt en række farver i plasticen så man får et meget mere spektakulært syn af fyrværkeriet, når man ser det. Pia har udviklet de maskiner, der bruges til produktionen af brillerne.

Ved årsskiftet 2019/2020 brugte Allan Andersen et par af brillerne- angiveligt blev han så ”høj” af at have brillerne på mens han så på fyrværkeri, at han ville hoppe op til stjernerne, hvilket førte til at han hoppede ud over altanen fra sin lejlighed og styrtede ned fra 2.sal og blev alvorligt kvæstet. Han kom sig aldrig mere over kvæstelserne end, at han havde en mengrad på 15% idet hans arme og ben ikke længere virkede normalt. Allan Andersen krævede derfor erstatning for skaden.

Spørgsmål 1: Vil Allan være berettiget til erstatning, af hvem og på hvilket grundlag?

Svar: *Skadevolder er umiddelbart Allan selv, idet han selv hopper ud over altanen, der er ingen, der skubber ham eller på anden måde direkte fører ham ud over altanen. Det nævnes, at hans handling følger af, at han har sikkerhedsbrillerne på og det må føre til en overvejelse af, om der evt. kan være tale om produktansvar for at brillerne gør Allan ”høj”. PAL § 2 omtaler, at der kan ydes erstatning for personskade, hvilket er tilfældet for Allans vedkommende. § 1 siger, at ansvaret ifaldes hvis produktet – beskyttelsesbriller – lider af en defekt, som i § 5 er defineret som, at produktet ikke frembyder den sikkerhed, der kunne forventes – altså at produktet rummer en ikke forventet fare. Om der statueres ansvar eller ej må bero på den studerendes argumentation – men umiddelbart virker det ikke sandsynligt at brillerne i al almindelighed vil gøre folk ”høje” – og om Allan er særlig påvirkelig eller om han var påvirket af noget andet som rent faktisk var årsagen til, at han blev høj er for så vidt uden betydning, da det er den generelle fare ved brillerne, der skulle kunne begrunde et ansvar.*

Maskinen, der producerer beskyttelsesbrillerne skulle i begyndelsen af 2020 have en ny ”infuser” (som sprøjter plasticmassen, som bliver til brillerne, ind i maskinen). Denne er ret kostbar, så Per og Pia valgte at købe den på afbetaling. Købesummen på 2 mio. kroner skulle afvikles over 2 år med lige store månedlige afdrag. Der blev udstedt et gældsbrief på beløbet. Det viste sig at ”infuseren” slet ikke virkede som den skulle, da den gjorde plasticmassen alt for tyk og brillerne blev derfor for tykke og for tunge til at de kunne bruges. Leverandøren af ”infuseren” solgte dagen efter gældsbriefets udstedelse gældsbriefet til sin bank til kurs 75. Per og Pia ville ikke betale gælden, da den leverede infuser efter deres opfattelse var mangelfuld. Banken krævede betaling i henhold til gældsbriefets ordlyd.

Spørgsmål 2: kan banken med rette fastholde sit betalingskrav?

Svar: *Udgangspunktet er gældsbriefslovens § 1, hvorefter udsteder af gældsbriefet ikke mister indsigt fra det underliggende retsforhold. § 1 er gældende i relation til den oprindelige kreditor på gældsbriefet. Da gældsbriefet nu er overdraget til banken, må det undersøges, om dette forhold skaber en anden situation. Først må det undersøges hvilken type gældsbrief der er tale. I opgaveteksten står der alene, at det er et gældsbrief – der nævnes ikke nogen af de karakteristika, der jf. gældsbriefslovens § 11 kan gøre gældsbriefet til et omsætningsgældsbrief. Derfor må det lægges til grund, at der er tale om et simpelt gældsbrief, Gbl § 26. For simple gældsbriefes vedkommende gælder det jf. Gbl § 27, at erhververen ikke får bedre ret end overdrageren, hvorfor indsigtserne vedrørende infuseren også kan gøres gældende over for erhververen af gældsbriefet –*

leverandørens bank, og i det omfang Per og Pia har krav på nedsættelse af købesummen, eller måske slet ikke skal betale, vil dette kunne føres videre til gælds brevet og dets nuværende ejer.

Per og Pia købte en anden ”infuser” til erstatning af den tidligere nævnte. Denne gang blev købet finansieret ved en købekontrakt, hvor sælger havde taget ejendomsforbehold i ”infuseren”. Da Per og Pia senere ønskede at optage et nyt lån i kreditforeningen med pant i den fabriksbygning, som de ejede sammen (den bygning hvor produktionen af beskyttelsesbrillerne foregår), skulle kreditforeningen vurdere pantets værdi. Da det var ”på vippen” om de ud fra den umiddelbare vurdering ville yde det nye lån, var det afgørende om den forholdsvise kostbare ”infuser” indgik i pantet

Spørgsmål 3: Vil infuseren indgå i pantet? – hvorfor/hvorfor ikke?

Svar: Spørgsmålet er hvad pantets omfang måtte være. TL § 37 fastslår at pant i en erhvervsjendom også omfatter tilbehør og materiel, herunder maskiner – med mindre andet er aftalt. Infuseren må anses for at være en maskine. Ejendommen er karakteriseret som en fabriksbygning, hvorfor den må siges at være indrettet med særlig erhvervsvirksomhed for øje og dermed omfattes af § 37. I dette tilfælde er andet dog aftalt, idet der er truffet aftale med leverandøren af infuseren om, at denne har ejendomsforbehold. Dermed er infuseren ikke omfattet af ejendommens pant.

En af de farver, der indgår i brillerne er en særlig magentarød, som ikke altid er tilgængelig i handlen. Per og Pia skrev derfor ud til en række af deres europæiske leverandører med tilbud om at købe 100 kg. magentarødt farvepulver til markedspris. Lothar Heinemann GMBH hjemmehørende i Hamburg svarede at de ville kunne levere den 1. april. Heinemann overgav en boks med magentarødt farvepulver til Deutsche Bundesbahn den 1. april til videreforsendelse til Per og Pia og sendte en faktura på 800.000 euro. Deutsche Bundesbahns tog kørte af sted mod Danmark og på vejen gik der ild i den godsvogn, hvor farvepulveret lå og pulveret brændte op. Ilden opstod ved at togets bremses af ukendte årsager ”hængte” og derfor sendte en del gnister fra sig – og nogle af gnisterne ramte posen med pulver, som er ret let antændelig.

Herefter skete der ingenting indtil Heinemann rykkede for betaling af deres faktura.

Da Per og Pia ikke havde modtaget farvepulveret, ville de ikke betale. Herudover gjorde de gældende, at fakturaen var på et urealistisk højt beløb. Heinemann gjorde omvendt gældende, at de havde leveret varen og at der netop den dag fakturaen blev udstedt var opstået panik på markedet, da der var rygter om at magentaminen i Zimbabwe skulle være løbet tør for magenta, og derfor strøg priserne til tops denne dag.

Spørgsmål 4: Du er advokat for Per og Pia, og hvordan vil du rådgive dem om deres mulige betalingsforpligtelse vedrørende det magentarøde pulver – og på hvilke præmisser?

Svar: Der er tale om et internationalt køb, hvor køber og sælger hører hjemme i hvert sit land. CISG er tiltrådt af såvel Danmark som Tyskland jf. lærebogen s. 202 og kan således finde anvendelse. Der er tale om løsøre, da magenta pulver er løsøre og CISG gælder for køb af løsøre jf. lærebogen s. 203. Magenta pulveret brænder op som følge af en hændelig begivenhed – bremsene hænger af ukendte årsager, og udspyer derfor gnister, som antænder pulveret og det er herefter af betydning at vide, hvem der bærer risikoen for den hændelig begivenhed. Jf. lærebogen s. 204 og art. 67 går risikoen ved forsendelseskøb, som der er tale om her, da pulveret leveres via jernbanetransport, over ved overgivelse til (første) transportør – altså Deutsche Bundesbahn. Da risikoen er gået over, når pulveret læsses om bord på toget, og branden først opstår mens toget kører, er risikoen på skadestidspunktet gået over til køber. Køber kan derfor ikke gøre indsigelse,

og er forpligtet til at betale købesummen. Spørgsmålet er herefter, hvad købesummen så er. CISG art. 55 – lærebogen side 206 fastslår at aftale kan være indgået uden at købesummen er fastsat og at købers betalingsforpligtelse derfor vil være markedsprisen på tidspunktet for aftalens indgåelse. Da svaret fra Heinemann gives den 1. april, samme dag som varen afsendes er det denne dato aftalen er indgået. Det lægges til grund at oplysningerne om markedssituationen er sande og derfor må det lægges til grund, at markedsprisen svarer til den fakturerede pris på grund af panik på markedet den pågældende dag. – Per og Pia vil således være forpligtede til at betale den fremsendte faktura på de 800.000 euro.

Danmark var ramt af corona virus, og der blev i ekstrem grad brug for værnemidler, som hurtigt blev udsolgt alle vegne. Indkøbschefen på Roskilde Sygehus var langt ude i familie med Pia og havde hørt om deres sikkerhedsbriller, som han tænkte ville være bedre end ingenting i den aktuelle mangelsituation, og han bestilte derfor 1000 stk. briller til levering, så snart de var produceret. Per og Pia satte ekstra gang i produktionen og brillerne til Roskilde Sygehus blev efterhånden, som de blev lavet, lagt en kasse, der kunne sendes til sygehuset – ud af produktionen blev der samtidig også lagt briller i en kasse til Hillerød byggemarked, der senere samme dag havde bestilt 500 briller. Da der var 1000 briller i kassen til sygehuset, var der samtidig 450 briller i kassen til byggemarkedet. På dette tidspunkt mødte fogeden op for at inkassere et beløb, som Per og Pia "havde glemmt" at betale til deres el leverandør. Det skyldige beløb svarede til værdien af 1000 briller, som fogeden derfor ønskede at foretage udlæg i.

Spørgsmål 5: Alle tre parter krævede deres antal briller - Hvem har i denne situation ret til hvilke briller og på hvilket grundlag?

Svar: Der er tale om genuskøb for begge køberes vedkommende, da de blot bestiller et antal ud af den foreliggende mængde. Spørgsmålet er herefter, hvornår ejendomsretten til en genugsstand går over til køber. Jf. lærebogen s. 318 sker dette, når der er foretaget bindende individualisering. Det oplyses at de producerede briller lægges i kasser, der kan sendes til de respektive købere. Dette er ikke tilstrækkeligt til at udgøre en bindende individualisering, da placeringen i de forskellige kasser vil kunne ændres af sælger uden videre – der er hverken særskilt mærkning, udskillelse i overværelse af køber eller andet der skulle kunne bevirke at sælger ikke kan ændre på varernes placering. Da ejendomsretten ikke er gået over til køberne, vil kreditor kunne foretage udlæg i 1000 briller med en værdi svarende til dennes tilgodehavende. Er der ikke andre kreditorer vil de to købere have ret til de resterende briller. Det oplyses at byggemarkedet bestiller senere samme dag – og betragtes situationen som en dobbeltsalgssituation vedrørende de tilbageværende 450 briller, da vil Roskilde Sygehus, som den der er først i tid også være bedst i ret, da varerne fortsat er i sælgers besiddelse. Reglen om dobbeltsalg er omtalt i lærebogen s. 319.

Flere og flere bestilte briller som værnemiddel, og alle ønskede hurtig levering. Pia ansatte derfor Jens som bud, der på sin ladcykel skulle bringe kasser med briller ud til de forskellige købere. Jens cyklede af sted tungt læsset med to kasser med 1000 briller i hver. Da det efter et stykke tids kørsel endelig gik ned af bakke, slappede Jens lidt af og sendte et par sms'er fra sin mobiltelefon – på grund af det tunge læs fik cyklen stor fart på, på vej ned af bakken, og da Jens kiggede op fra sine sms'er, var cyklen allerede ved foden af bakken, hvor cykelstien drejede skarpt til venstre. Jens kunne ikke nå at dreje og cyklen torpederede den isbod, der lå i svinget. Den tunge cykel knuste isboden og Birgit, der stod i boden, nåede ikke at komme væk, men blev fastklemmt under bygningsdele og cyklen, hvor hun lå i halvanden time før det lykkedes at få hende befriet – ved et mirakel var hun ikke kommet til skade ud over, at hendes ene fod var kommet til at ligge under al

isen, som havde givet hende så mange forfrysninger i storetåen, at den måtte amputeres. Jens slap også ret heldigt og brækkede kun en hånd. Brillerne røg ud af deres kasser og to lokale drenge stak af med 500 af brillerne.

Ejeren af isboden krævede erstatning for den ødelagt bod og isen – Birgit krævede erstatning for tabet af sin tå.

Spørgsmål 6: Af hvem kan de kræve erstatning og på hvilket grundlag?

Svar: Der er tale om erstatning uden for kontrakt. Den umiddelbare skadevolder er i forhold til ejer af isboden og Birgit – cykelbuddet Jens. Jens cykler og bærer almindeligt culpa ansvar. Han har handlet culpøst ved at cykle uden at se sig for – idet han sms'er under kørslen. Der er umiddelbar årsagssammenhæng, da sms'ningen er årsag til at Jens ikke kan dreje cyklen, som derved rammer isboden og Birgit. Der er tale om adækvate skader, da det er påregneligt, at genstande langs ruten vil kunne blive ramt, hvis man ikke har kontrol over cyklen, ligesom personer, der befinder sig samme sted vil kunne blive ramt af cyklen eller af genstande denne måtte vælte. Det betyder derfor ikke noget, at skaden på tåen rent faktisk sker på en noget usædvanlig måde via forfrysningen – idet den ligeså vel kunne være sket ved at cyklen eller dele fra boden havde ødelagt den. Der er tale om henholdsvis tingsskade og personskade – begge er værnet af erstatningsreglerne. Hverken bodens ejer eller Birgit har udvist egen skyld eller accept af risiko, og der foreligger ikke andre ansvarsfrihedsgrunde. Jens er som udgangspunkt erstatningsansvarlig efter de almindelige erstatningsregler. Jens var imidlertid på arbejde, da skaden sker, og den sker i tjenesten, uden at Jens har handlet abnormt, hvorfor hans arbejdsgiver bliver objektivt ansvarlig efter DL 3-19-2. Det er således Per og Pias virksomhed, der som arbejdsgiver bliver erstatningsansvarlig. Om der kan gøres regres mod Jens jf. EAL § 23 beror på en vurdering af handlingen og rimeligheden. Umiddelbart må det vurderes som simpelt uagtsomt, at han sms'er – men vurderes dette som groft uagtsomt, er det ingen fejl.

Spørgsmål 7: Kan Jens kræve erstatning – og i givet fald af hvem og på hvilket grundlag?

Svar: Jens kommer til skade i tjenesten, hvor han brækker sin hånd – såfremt denne skade medfører tab for Jens i form af mén, nedsat arbejdsevne, helbredelsesudgifter, svie og smerte, vil han kunne få erstatning som følge af, at der er tale om en arbejdsskade. Jf. lærebogen side 267 kan erstatningen nedsættes eller bortfalde som følge af egen skyld, hvis man retsstridigt har medvirket til skadens indtræde. Da det er forbudt at cykle og sms'e samtidig, er der tale om en retsstridig handling, og der er grundlag for at nedsætte erstatningen.

Per, der stod for virksomhedens lønregnskab, nægtede at betale løn til Jens, da han ikke var blevet spurgt forud for at Pia ansatte Jens, og derudover syntes han, at Jens havde båret sig så dumt ad, at han også af den grund ikke fortjente løn.

Spørgsmål 8: Vil Per (virksomheden) være forpligtet til at udbetale løn til Jens?

Svar: Svaret beror i første omgang på, om Jens' ansættelse er gyldig – om Pia har bemyndigelse til at ansætte ham. Det er ikke oplyst hvilken form virksomheden drives i – er der tale om et I/S, har Pia qua den gensidige tegningsret mulighed for at ansætte Jens med bindende virkning for medinteressenten. Er der tale om et A/S, vil det bero på selskabets tegningsregel og evt. stillingfuldmagt. Umiddelbart må det lægges til grund, at Pia har kunnet ansætte Jens med bindende virkning. At en ansat "bærer sig dumt ad" er normalt ikke grund til ikke at udbetale løn, så med mindre der er særlige klausuler herom i Jens' kontrakt, har han krav på sin løn.

En eftermiddag sidst i maj måned, hvor Per var ude i byen, kom han igennem en af byens sidegader og han spottede et skur, hvor han gennem en åbentstående dør kunne se en del beskyttelsesbriller fra hans og Pias produktion, han antog, at det var dem, som de lokale drenge var stukket af med.

Spørgsmål 9: Kan Per være berettiget til at tage disse briller med sig tilbage til fabrikken?

Svar: *Ja, det kan Per godt. Drengene stjal brillerne i forbindelse med cykeluheldet, og stjålne genstande kan altid vindiceres jf. DL 6-17-5 – lærebogen side 319. Det skal i praksis kunne dokumenteres, at det er Per og Pias briller for at vindikation kan gennemføres.*

Da Per kom tilbage til fabrikken lå der et brev på hans bord, hvori Farve og lakfabrikken bekræftede at de ville levere 100 kg magentarødt farvepulver snarest muligt. Da Pia siden april havde fundet ud af at lægge rød farve ind i brillerne med et andet materiale, var man ikke interesseret i mere magentarødt pulver.

Spørgsmål 10: Vil Per og Pia være forpligtet til at aftage pulveret fra Farve og lakfabrikken?

Svar: *Jf. ovenfor befinder vi os nu i slutningen af maj måned og tilbud om køb af magentarødt pulver blev jf. opgavens tidligere oplysninger udsendt en gang i marts måned (siden Heinemann kan svare at de vil levere 1. april). Det fremgår ikke om der i tilbuddet var anført en svarfrist. Antages det, at der ikke er en svarfrist i tilbuddet, vil det skulle vurderes efter aftalelovens § 3. Uanset hvor kort eller hvor lang man mener betænkningstiden måtte være og uanset hvilken kommunikationsform man lægger til grund for befordringen af såvel tilbud som svar, kan en svarfrist på 2 måneder eller mere ikke være rigtig, og det må derfor betyde, at svaret kommer for sent, således at der ikke bliver nogen aftale, og dermed er Per og Pia ikke forpligtede til at aftale farvepulveret.*